

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 08 kwietnia 2024 r.
Znak sprawy: DPB.šk.060.1.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 2086 w sprawie zasad i czynników obliczania emisji dwutlenku węgla dla polskiego rolnictwa

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na interpelację poselską nr 2086 z dnia 20 marca 2024 r., którą złożył poseł Jakub Rudnicki, przekazuję poniżej następujące wyjaśnienia.

1. Czy Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wykonało analizę bilansu CO₂ i gazów szklarniowych w przeliczeniu na ekwiwalent CO₂?

Sektor rolny jest uwzględniany w raportach emisyjnych pn. „Krajowy Raport Inwentaryzacyjny” sporządzanych corocznie przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami w związku ze zobowiązaniami Polski wynikającymi z Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) oraz z potrzebami statystyki krajowej i wymaganiami Unii Europejskiej.

W raportach emisyjnych uwzględnia się emisje wszystkich gazów wywołujących efekt cieplarniany i następnie, zgodnie z obowiązującą metodyką opublikowaną przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (Intergovernmental Panel of Climate Change-IPCC), przelicza się na ekwiwalent CO₂.

2. Czy z tych analiz wynika, że Polska jest netto emitorem CO₂ do atmosfery?

Polska jest emitentem gazów cieplarnianych (GHG) w ilości odpowiadającej rocznie 379,9 mln ton ekwiwalentu CO₂¹, co stanowi około 11 % emisji UE².

3. Które obszary aktywności produkcyjnej w rolnictwie decydują o dodatnim saldzie emisji CO₂?

Emisje gazów cieplarnianych w rolnictwie pochodzą głównie ze stosowania nawozów oraz chowu zwierząt. Ich głównymi źródłami w sektorze rolnym są gleby rolne (emisje podtlenku azotu N₂O związane z nawożeniem) oraz fermentacja jelitowa u zwierząt (emisje metanu CH₄). Emisje dwutlenku węgla (CO₂) to przede wszystkim wapnowanie gleb oraz stosowanie mocznika. Tabela nr 1 szczegółowo pokazuje emisje w poszczególnych kategoriach w sektorze rolnym.

Tabela 1. Emisja gazów cieplarnianych z rolnictwa w 2021 r

Emisja gazów cieplarnianych kategorii	Emisja gazów cieplarnianych (kt CO ₂ eq.)	% udziału w sumie emisji z sektora 3. Rolnictwo	% udziału w sumie emisji z sektora 3. Rolnictwo emisji w podziale na GHG		
			CO ₂	CH ₄	N ₂ O
3. ROLNICTWO CAŁKOWITE	34 035,26	100,0	4,1	47,0	48,8
A. Fermentacja jelitowa	14 586,57	42,9	0,0	42,9	0,0
B. Odchody zwierzęce	3 964,74	11,6	0,0	4,1	7,6
D. Gleby rolne	14 028,53	41,2	0,0	0,0	41,2
F. Spalanie odpadów roślinnych	43,31	0,1	0,0	0,1	0,0
G. Wapnowanie	871,08	2,6	2,6	0,0	0,0
H. Stosowanie mocznika	399,14	1,2	1,2	0,0	0,0
I. Inne nawozy	141,90	0,4	0,4	0,0	0,0

Źródło: Krajowy Raport Inwentaryzacyjny 2023. KOBIZE.

Należy również wyjaśnić, że emisje /pochłanianie z gleb rolnych są uwzględniane w sektorze LULUCF (użytkowanie gruntów, zmiany użytkowania gruntów i gospodarka lasna). Jest to odrębna kategoria raportowania na potrzeby zobowiązań wynikających z konwencji klimatycznej i w tym sektorze zgodnie z ostatnim raportem inwentaryzacyjnym pochłanianie wyniosło 20 094,72¹.

¹ Dane za rok 2021. Suma z kategorią 4. Źródło: "Krajowy Raport Inwentaryzacyjny. Inwentaryzacja emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w Polsce dla lat 1988-2021" KOBIZE 2023,

² Źródło: Wyliczenie własne na podstawie: „Krajowego Raportu Inwentaryzacyjnego. Inwentaryzacja emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w Polsce dla lat 1988-2021” KOBIZE 2023, oraz „Annual European Union greenhouse gas inventory 1990-2021 and inventory report 2023” European Environment Agency, 15 april 2023.

4. Czy na podstawie ewentualnych przeprowadzonych analiz bilansu CO₂ powstała mapa kraju ze wskazaniem zróżnicowania regionalnego?

Ze względu na przyjętą metodę raportowania na potrzeby Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) oraz z potrzeby statystyki krajowej Unii Europejskiej, takie mapy nie są opracowywane. Emisje są pochodną określonych kierunków, skali i wydajności produkcji, więc zrobienie szacunkowych map byłoby możliwe. Ze względu na metodykę określania emisji i ich źródła w rolnictwie, emisje będą wysokie w regionach nastawionych na produkcję zwierzęcą, zwłaszcza chów bydła i tam, gdzie stosowane jest wysokie nawożenie azotem. Co do zasady emisje gazów cieplarnianych rozliczane są w ujęciu ogólnokrajowym, bez potrzeby wyszczególnienia wielkości emisji w poszczególnych regionach kraju.

5. Czy wskazano czynniki prowadzące do emisji netto CO₂?

Źródłem emisji CO₂ związanych produkcją rolną (uwzględnianych w raportach emisyjnych) jest wapnowanie, stosowanie mocznika, a także emisje z użytkowania i przekształcania gruntów w sektorze LULUCF. Warto dodać, że emisje wynikające ze spalania paliw na potrzeby produkcji rolnej (do prac polowych, przechowywania, transportu, ogrzewania budynków) nie są uwzględniane w raportach jako emisje z rolnictwa.

Jak wskazano powyżej, o wysokości raportowanej emisji z sektora rolnego decyduje przede wszystkim metan z produkcji zwierzęcej i podtlenek azotu z gleb rolnych.

6. Czy na podstawie tych analiz opracowano działania naprawcze w ujęciu krajowym i regionalnym?

Kwestia zmniejszenia emisji z rolnictwa jest dość trudna i złożona, gdyż procesy przyrodnicze stojące u źródeł produkcji rolnej powodują, że nie jest ona możliwa bez emisji. Zatem znaczna redukcja emisji nie jest możliwa bez zmniejszenia nawożenia lub zmniejszenia pogłowia, a to oznacza obniżenie poziomu produkcji rolnej. Ma to bezpośrednie przełożenie na bezpieczeństwo żywnościowe i uzależnienie od zewnętrznych źródeł dostaw. Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego jest celem

priorytetowym, wobec czego droga ograniczania emisji poprzez ograniczanie produkcji jest nieakceptowalna.

Niezależnie od powyższego, prowadzone są działania na rzecz ograniczenia emisji w rolnictwie i poprawy bilansu emisji poprzez wdrażanie w ramach Planu Strategicznego WPR 2023-2027 w rolnictwie praktyk sprzyjających retencjonowaniu węgla w glebach. Instrumenty te są dobrowolne i polegają na wynagradzaniu rolników za stosowanie praktyk służących ochronie zasobów gleby, wód, klimatu, dobrostanu zwierząt i różnorodności biologicznej w produkcji rolnej.

Z wyrazami szacunku

z. up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów